

BOGDAN NEY

PROFESOR ANDRZEJ HERMANOWSKI (1924-1992)

in memoriam

Polskie środowisko geodezyjne poniosło dotkliwą stratę. W dniu 22 lutego 1992 r. zmarł nasz Kolega i Przyjaciel, nauczyciel akademicki wielu geodetów średniego pokolenia, inżynier-geodeta o bogatym doświadczeniu praktycznym, uznany autorytet naukowy, a nade wszystko patriota, człowiek szlachetny i prostolinijny, wielce zasłużony pracownik naukowy Instytutu Geodezji i Kartografii, prof. Andrzej Hermanowski.

Andrzej Hermanowski urodził się w Warszawie 18 września 1924 r. W ramach tajnego nauczania ukończył 15 czerwca 1942 r. Pierwsze Gimnazjum Miejskie im. Generała Józefa Sowińskiego. 1 września tegoż roku rozpoczął naukę w Wyższej Szkole Rysunku Technicznego prowadzonej przez prof. Jagodzińskiego; był to kurs Wydziału Mechaniki Politechniki Warszawskiej. Niebawem spotkał Go okrutny los charakterystyczny dla pokolenia "Kolumbów"; 20 marca 1943 r. został aresztowany przez gestapo i osadzony w Aleji Szucha, a następnie na Pawiaku., skąd trafił do Oświęcimia, gdzie otrzymał numer 121 682. Do końca października 1943 przebywał w karnej kompanii w Brzezince. Następnie został przeniesiony do Neugramme, stamtąd do Drutte, a w ramach ewakuacji obozu - do Bergen Beizen.

15 kwietnia 1945 r. obóz został oswobodzony przez wojska alianckie, a Andrzej Hermanowski, chory wówczas na gruźlicę tyfus plamisty - umieszczony w szpitalu. Stamtąd, w ramach akcji Szwedzkiego Czerwonego Krzyża, trafił do Szwecji, gdzie przez kilkanaście miesięcy był leczony w szpitalach sanatoriach. Po powrocie do zdrowia znalazł zatrudnienie jako mechanik w Stoczni Erikseborgs Mek Verstad A.B. Göteborg. Do Polski powrócił 30 stycznia 1947 r. W tym roku podjął studia geodezyjne na Politechnice Warszawskiej, zakończone w r. 1952 uzyskaniem stopnia inżyniera geodety i magistra nauk technicznych w zakresie

geodezji gospodarczej. Pod koniec studiów, w październiku 1951 r., ożenił się z Barbarą Tołwińską, również późniejszą geodetką-absolwentką PW. Państwo Hermanowscy wychowali dwoje dzieci; syn został inżynierem elektronikiem, a córka-ekonomistką. Profesor Hermanowski doczekał się wnuków, zarówno u syna, jak i u córki.

Jako wyróżniający się student, odbył w 1949 r. 2,5-miesięczną praktykę zawodową w Czechosłowacji. Jeszcze przed ukończeniem studiów magisterskich podjął na krótko pracę w Geodezyjnym Instytucie Naukowo-Badawczym (poprzednik IGIK), w którym był zatrudniony do 15 października 1950 r., po czym przeniósł się do Państwowego Przedsiębiorstwa Mierniczego w Warszawie, w którym pracował do końca stycznia 1951 r.

Pracę naukowo-dydaktyczną podjął Andrzej Hermanowski na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej 1 kwietnia 1951 r. Do końca 1954 r. był asystentem i starszym asystentem w Zakładzie Gleboznawstwa, a od 1 stycznia 1955 r. został pracownikiem Zakładu Geodezyjnych Pomiarów Szczegółowych, kierowanego przez prof. Tadeusza Lazzariniego.

Od listopada 1956 r. był adiunktem, a od lipca 1968 r. - docentem w Katedrze Geodezyjnych Pomiarów Szczegółowych. Mając dobre przygotowanie w zakresie gruntoznawstwa i mechaniki, zajął się problematyką wyznaczania przemieszczeń i odkształceń na podstawie pomiarów geodezyjnych. Prowadził intensywne studia teoretyczne i empiryczne w tej dziedzinie ; m.in. na terenie Politechniki Warszawskiej testował na specjalnej sieci własne sposoby opracowania pomiarów przemieszczeń pionowych. W roku 1963 obronił pracę doktorską pt. "Badanie prawdziwych błędów przesunięć wyznaczanych metodą wyrównania uwzględniającą ruchy punktów nawiązania". Promotorem był prof. Lazzarini. Również rozprawa habilitacyjna A.Hermanowskiego pt. "Przesunięcia pionowe reperów lokalnych powierzchniowych sieci niwelacji precyzyjnej wyznaczone na podstawie pomiarów okresowych" była związana z tą dziedziną. Rozprawa była podstawą do uzyskania w r. 1968, także na Wydziale Geodezji i Kartografii PW, stopnia doktora habilitowanego nauk technicznych.

Od lipca 1968 r. A.Hermanowski był docentem Politechniki Warszawskiej, niedługo jednak, gdyż z dniem 1 listopada 1968 r. został przeniesiony przez prezesa Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii do Instytutu Geodezji i Kartografii na równorzędne stanowisko samodzielnego pracownika naukowo-badawczego. Wkrótce, 1 września 1969 r., objął w IGIK funkcję sekretarza naukowego (zastępcy dyrektora do spraw naukowych), którą pełnił do 1 października 1973 r. Na tym stanowisku wyróżnił się troską i działaniem na rzecz poziomu i terminowości prac badawczych.

Osobiście zajął się niezwykle czynnie rozpoznaniem potrzeb praktyki na opracowania o charakterze technologicznym i był rzecznikiem szerokiego uwzględniania tej problematyki w działalności Instytutu.

Wieloletnia praca naukowa prof. Hermanowskiego w IGiK skłaniała Go do znakomitego poszerzenia osobistych zainteresowań w stosunku do zakresu badań, z którego był znany wcześniej - jako młody naukowiec na Politechnice Warszawskiej. Miał wyjątkowo dobre wyczucie warunków i wymagań praktyki geodezyjnej i także jak mało kto potrafił szeroko, kompleksowo traktować inicjowane i prowadzone tematy badawczo-rozwojowe. Jego działalność naukowa obejmowała szeroki krąg problemów - od osnów poziomych i wysokościowych, poprzez osnowy i pomiary szczegółowe, geodezję inżynierską, automatyzację procesów pomiarowych, do systemowego ujęcia technologii map wielkoskalowych. Takiemu zakresowi badań sprzyjała Jego gruntowna i szeroka wiedza. Andrzej Hermanowski dzięki umiejętnością zagrzewania innych do pracy naukowej, cieszył się uznaniem otoczenia, a zwłaszcza młodszych współpracowników. Każdy, kto poznał Go lepiej wiedział, że Jego krytyczny i wymagający stosunek do działalności naukowej i jej wyników jest autentyczny, nie koniunkturalny, wypływający z poszukiwania prawdy w badaniach poznawczych i z dążenia do lepszych od dotychczasowych, opisanych konkretnie i jasno, metod i technik pomiarów i opracowania obserwacji.

Ukoronowaniem twórczej kariery Andrzeja Hermanowskiego był tytuł profesora, nadany Mu 14 września 1978 r. Przyjęte było to z satysfakcją w geodezyjnym środowisku naukowym.

Niestety coraz dotkliwiej dawała znać o sobie przewlekła i w gruncie rzeczy nieuleczalna choroba, której przyczyny można się doszukiwać w okrutnych warunkach obozowych okresu młodości. Prof. Hermanowski w Instytucie był wzorem hartu ducha, odporności i racjonalnego stosunku do pogłębiającej się ułomności własnego organizmu. Wielokrotnie bywało tak, że pomimo dolegliwości i zaleceń lekarskich prowadził studia i pisał prace w domu, gdzie również spotykał się z współpracownikami. Pomimo zwolnienia lekarskiego i uciążliwości związanych z poruszaniem się, pojawiał się w Instytucie, aby uczestniczyć w dyskusji naukowej, w ważnym posiedzeniu lub spotkać się z innymi czy udzielić konsultacji. W ostatnich latach życia, wobec potęgających się trudności zdrowotnych, Profesor - nie eliminując swych bezpośrednich kontaktów z miejscem pracy - skoncentrował się na publikowaniu swojej wiedzy i doświadczenia w artykułach i książkach fachowych. Pisanie stało się Jego pasją. Uprawiał ją do końca swych dni. Ostatnia jego praca pt. "Pomiary przemieszczeń pionowych" pozostawiona w zasadzie w brudnopisie i skompletowana przy pomocy Jego rodziny już po śmierci Profesora, została opracowana i wydana w IGiK.

Wcześniej Andrzej Hermanowski był współautorem dwóch książek geodezyjnych o charakterze fundamentalnym. Mam tu na myśli książkę pt. "Niwelacja precyzyjna" (PPWK, r. 1971), w której napisał rozdział 10. dotyczący pomiarów przemieszczeń pionowych, a także dzieło pt. "Geodezja: geodezyjna osnowa szczegółowa" (PPWK, r. 1989), w którym Jego autorstwa jest osiem rozdziałów.

Ogółem Profesor opublikował ponad 40 prac, z których część ukazała się w językach obcych (kongresowych). Wyniki Jego badań naukowych były prezentowane na kilku renomowanych konferencjach naukowych. Był twórcą plastikowego, ziemnego znaku geodezyjnego, upowszechnionego w kraju w latach siedemdziesiątych i chronionego patentem. Kierował, przy bardzo czynnym wkładzie własnym, opracowaniem wielu wytycznych technologicznych, dotyczących głównie sieci szczegółowych i pomiarów inżynierskich.

Prof. Hermanowski wypromował trzech doktorów oraz był recenzentem kilku rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Jego wkład w rozwój kadry naukowej Instytutu polegał również na niezwykle pieczołowitym wypełnianiu, aż do końca życia, obowiązków naczelnego redaktora wydawnictwa "Prace IGiK".

Profesor aktywnie współdziałał z wieloma jednostkami gospodarczymi i technicznymi (m.in. przy projektowaniu i budowie metra warszawskiego) we wdrażaniu dla ich potrzeb osiągnięć nauki i techniki.

Był czynnym, zasłużonym uczestnikiem i organizatorem życia naukowego; wieloletnim członkiem Komitetu Geodezji Polskiej Akademii Nauk, rad naukowych (m.in. wiceprzewodniczącym Rady Naukowej IGiK), innych ciał koleżeńskich oraz wyspecjalizowanych agend Stowarzyszenia Geodetów Polskich.

Za osiągnięcia naukowe i zawodowe był odznaczany i nagradzany.

W ciągu ponad 20 lat prowadził działalność dydaktyczną w Politechnice Warszawskiej i Wojskowej Akademii Technicznej; kierował kilkunastoma pracami dyplomowymi, opiekował się grupami studenckimi. Jego działalność w dziedzinie doskonalenia zawodowo czynnej kadry geodezyjnej zyskała wysoką ocenę u słuchaczy i organizatorów szkolenia.

Profesor Andrzej Hermanowski był człowiekiem wrażliwym na problemy innych; wśród załogi Instytutu miał wysoki autorytet zawodowy i moralny. Stawiał sobie i innym wysokie wymagania co do rzetelności w pracy naukowej, zawodowej i życiu publicznym. Zaangażowaniem, pracowitością, solidnością i osiągnięciami zyskał uznanie jako rzeczowy i krytyczny, lecz kompetentny i życzliwy oraz zawsze skromny i uczynny Kolega, przełożony i pracownik. Takim też pozostanie w naszej pamięci.